

Državljska vzgoja in etika

IZBIRNI DEL

Metoda 24

Razred: 8	Predmet: Državljska vzgoja in etika
Tematski sklop	Izbirni del
Tema / vsebina	Oblike družabnosti (bonton)

UČNI NAČRT

Cilji	Razvijajo sposobnost medgeneracijskega sporazumevanja in sodelovanja. Spoznavajo pomen in problematiko lastne generacije in njene kulture.
Pojmi	Bonton, lepo obnašanje, odnosi med vrstniki, odnos do starejših
Možne medpredmetne povezave	Zgodovina, geografija, sociologija, psihologija, filozofija za otroke itd.
Dodatne informacije za učitelje	1. Učitelj naj bo pozoren na prenos znanja v konkretno vedénje v razredu – ni dovolj, da učenci vedó, kaj je dober oziroma slab argument, to morajo tudi uporabljati v pogovoru v razredu. 2. Učitelj naj dano gradivo poveže z vsakdanjimi izkušnjami učencev. 3. Učenec naj zna utemeljiti izbore, uskladiti mnenja, ovrednotiti različne zamisli (npr. tudi razvojne načrte) z vidika trajnostnega razvoja.
Dodatne informacije za učence	1. Pomen poslušanja sošolcev in ocene njihovih argumentov. 2. Povezava razgovora v šoli z vsakdanjimi izkušnjami.

DIDAKTIČNI MODELI

Ime	Bonton
Neposredni cilji	Učenec se seznani z osnovami obnašanja v javnosti in vplivom lastnega obnašanja na okolico.
Didaktična naloga	Učenec pred sošolci odgovarja na izbrana vprašanja, na katera se sošolci odzivajo tako, da izražajo svoje strinjanje oziroma nestrinjanje s podanim odgovorom.
Metodika-variante	
<p>Metoda temelji na ideji predstavljeni v knjigi: Ginnis, P. (2004). <i>Učitelj - sam svoj mojster: kako vsakega učenca pripeljemo do uspeha</i>. Ljubljana: Rokus</p> <p>Teme o bontonu se lahko lotimo na naslednji način.</p> <p>Učenec, ki se prostovoljno javi, se postavi na posebej izpostavljeno mesto pred tablo - posebej označeno mesto ali stol. Ostali učenci si v zvezke ali na liste napišejo številke ob katere bodo zapisovali ocene odgovorov na vprašanja. Učitelj prostovoljca na sceni vpraša nekaj vprašanj, na katera mora jasno in glasno odgovoriti (odgovori naj bodo temeljiti, pri čemer lahko uporabi tudi tablo ali kakšen drugi pripomoček – recimo računalnik, če je to seveda mogoče). Po vsakem odgovoru ostali učenci zapišejo — vsak posebej se mora odločiti, kaj meni o podanem odgovoru. Pravilne odgovore po svojem mnenju označijo s kljukico, napačne s križcem, ostale z vprašajem. Učitelj gre še enkrat skozi vprašanja in podane odgovore in se pri učencih pozanima kaj menijo o njih. Na ta način se lahko razvije debata.</p>	

V vaji lahko spreminjate število vprašanj in število prostovoljcev. Namesto kljukic, križcev in vprašajev lahko učenci takoj, ko prostovoljec odgovori na vprašanje, dvignejo kartico ustrezne barve, ki nakazuje ali se s podanim odgovorim strinjajo ali ne. Vprašanja lahko zastavljajo tudi učenci, ne le učitelj.

Primer vprašalnika:

1. Kaj je bonton, poznaš pomen in ga znaš razložiti?
 2. Kako se pravilno uporablja jedilni pribor?
 3. Kako se vedeš do nasprotnega spola?
 4. Kako se vedeš do starejših?
 5. Kako se vedeš do slabotnejših in invalidov?
 6. Kdaj koga vikamo in kdaj tikamo?
 7. Kako se opravičiš?
 8. Kako napišeš vabilo, čestitko in zahvalo ob raznih priložnostih?
 9. Kako se kulturno obnašamo v prometu?
 10. Kako pozdravljamo starejše?
 11. Če si počel nekaj pri čemer si za sabo pustil precej smeti, kaj boš storil?
- Itd.

Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Družba prihodnosti</i> - Državljska vzgoja in etika; delovni zvezek za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Družba prihodnosti</i> - Osredečki, E. in A. (1988). <i>Sodobni bonton</i>. Ljubljana - Pregl, S. (1993). <i>Počesane muhe ali zelo zapleten priročnik o lepem vedenju</i>. Ljubljana
Internetni / knjižni kotiček za učence	<ul style="list-style-type: none"> - Bonton, http://www.os-sp-kungota.si/bonton.html (14.8.2008) - Ružič, S. (1976). <i>Bonton za otroke</i>. Ljubljana: Orbital - Muck, D. (1995). <i>Blazno resno popolni : knjiga namigov za najstniški bonton, uporabna tudi v našem osončju</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga - Krzyzanek, J. (2005). <i>Bonton za otroke: vesel in zabaven</i>. Ljubljana: Koleda - Balog, Z. (2005). <i>Bonton 2 (ali) Kako ne postaneš teleban* v novih 100 lekcijah</i>. Ljubljana: DZS
Internetni / knjižni kotiček za učitelje	<ul style="list-style-type: none"> - Justin, Janez; Sardoč, Mitja & Klemenčič, Eva (2008). <i>Učenje in izobraževanje za demokratično državljanstvo: zbirka gradiv – zgoščenka</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut. - Ružič, S. (1976). <i>Bonton za otroke</i>. Ljubljana: Orbital - Muck, D. (1995). <i>Blazno resno popolni : knjiga namigov za najstniški bonton, uporabna tudi v našem osončju</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga - Krzyzanek, J. (2005). <i>Bonton za otroke: vesel in zabaven</i>. Ljubljana: Koleda - Balog, Z. (2005). <i>Bonton 2 (ali) Kako ne postaneš teleban* v novih 100 lekcijah</i>. Ljubljana: DZS

DODATNI MATERIAL

O bontonu

V današnjem izredno živahnem utripu življenja velikokrat pozabljamo na nekatere osnovne principe lepega vedenja in se ne zavedamo dovolj posledic, ki jih neupoštevanje takih principov povzroča. Pravila lepega vedenja (bonton) ljudi ne zavezujejo, pač pa so vrhina kulturnega človeka.

Večina dobrih običajev in navad je zrasla iz "navadnega" vsakdanjega bontona, zato lahko vsak, ki ima voljo in občutek za lepo vedenje, pravila lepega vedenja zlahka uporabi v svojem razredu in med sošolci.

Vsi učenci bi naj obvladali temeljna pravila medosebnih stikov in se zavedali, da je bonton tudi pospeševalec osebne rasti in uspešnosti.

Pravila lepega vedenja prav gotovo našega sveta ne prevračajo, pač pa se spreminjajo skupaj z njim, zato jih moramo priznavati in večino tudi sprejeti.

KOŠ

Opomba	To vajo lahko uporabimo tudi za ponavljanje oziroma utrjevanje kakšne snovi lahko pa na ta način zelo hitro ugotovite mnenje razreda o posamezni temi, cilju ali težavi. Učenci se v procesu odločajo, ali se strinjajo z odgovori izpostavljenega sošolca ali ne, ali pa jim je vseeno. Tako boste lažje prišli do odločitev, ki se tičejo vsega razreda.